

Od Redakcji...

COVID-19 przyniósł jako efekt uboczny zainteresowanie historią medycyny, niekiedy pojawiało się nawet twierdzenie, że czas pandemii i popandemiczny to właśnie czas historyków medycyny. U początków najnowszej pandemii zadawano sobie bowiem pytania o modele jej poprzedniczek i możliwości współczesnej ich modernizacji. Później o historycznie przełomowy charakter leków i szczepionek przeciwko koronawirusowi, opracowanych w rekordowym tempie. Następnie o zasady walidacji nowych leków w warunkach dramatycznie szybko rozwijającej się pandemii – niekiedy sprzeczne z historycznymi doświadczeniami. Wreszcie o możliwości lokalnego, zróżnicowanego kulturowo i społecznie, jej zanikania. Oczywista konkluzja, iż epidemie czy pandemie nie są wyłącznie funkcją patogenów, ale również struktury i zasad funkcjonowania społeczeństwa, wniosła konieczność naukowej koegzystencji historyka medycyny z epidemiologiem, specjalistą z zakresu zdrowia publicznego, socjologiem zdrowia czy antropologiem medycznym. Gwałtowny wzrost zainteresowania historią medycyny jest dla jej historyków zarówno szansą, jak i obowiązkiem. Mają oni większą widownię niż kiedykolwiek wcześniej i w związku z tym większe szanse na badania interdyscyplinarne z przedstawicielami dyscyplin pokrewnych. Niesie to możliwość trwałych, a nie tylko okazjonalnych inspiracji dla kształtowania nowych modeli historyograficznych i stawiania płodnych intelektualnie pytań granicznych. Pojawiła się zatem możliwość modyfikacji polskiej historiografii medycznej. „Medycyna Nowożytna” może, a także powinna być promotorem tego procesu, forum wymiany poglądów i kuźnią projektów na tym polu – aby tej szansy nie zmarnować.

Wyzwania te podejmujemy w zmienionym i rozszerzonym składzie redakcji. Funkcję redaktora naczelnego objął, po wielce zasłużonej dla naszego czasopisma prof. Bożenie Urbanek, dr hab. Jaromir Jeszke, prof. UAM, a jego zastępczynią została dr hab. Iwona Arabas, prof. PAN z Instytutu Historii Nauki PAN. Do dotychczasowego zespołu redakcyjnego dołączyli również: dr med. Joanna Nieznanowska z Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie, dr Katarzyna Pękacka-Falkowska z Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego

w Poznaniu, dr hab. Jarosław Sobolewski z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz dr Jakub Węglorz z Uniwersytetu Wrocławskiego.

Rozszerzenie grona redakcji przyniosło dwa efekty. Pierwszym jest powiększenie wielodyscyplinarności zespołu. Znaleźli się w nim historycy, ale związani z różnymi szkołami uprawiania historii medycyny, reprezentowana jest medycyna, farmacja, pielęgniarstwo, medycyna weterynaryjna. Drugim jest różnorodność środowisk naukowych, z których pochodzą poszczególni członkowie redakcji. Zostali wykształceni, używając terminologii Ludwika Flecka, w kręgach kilku różnych stylów myślowych. Mają odmienne perspektywy interpretacji zjawisk zachodzących w obszarze kultury medycznej, co jest płodną intelektualnie, choć nie łatwą teoretycznie sytuacją.

Grono członków redakcji zgodne jest jednak w wizji „Medycyny Nowożytnej” jako pisma studyjnego, interpretującego na swoich łamach zjawiska historyczne, kulturowe czy społeczne dotyczące zdrowia i choroby w szerokim wymiarze ich uwikłań i zależności, a także meandry kształtowania się nauk medycznych. Preferując przy tym studia o charakterze syntetyzującym, ukazującym różne postaci historiografii medycznej i związki między nimi. A także koncepcje i modele w studiach nad społecznymi zachowaniami wobec zdrowia i choroby, obecne w innych naukach humanistycznych i społecznych. Wiele obiecujących refleksji w tym zakresie wypracowały w ostatnich latach środowiska antropologów kultury, filozofów czy socjologów. Jest ambicją redakcji, aby głównym polskim forum owych interpretacji, dyskusji, a nawet sporów stała się właśnie „Medycyna Nowożytna”. Stąd zamiary projektowania tomów tematycznych naszego pisma, ale również intencje otwarcia jego łamów na propozycje środowisk takie dyskusje inicjujących. Pozostaje mieć nadzieję, że Czytelnicy podzielą wizję redakcji.

Redaktor naczelny
dr hab. Jaromir Jeszke, prof. UAM